

заснував перший православний університет у Східній Європі /згодом Києво-Могилянська академія/, був вихованцем і виразником культури, здобутої ним на підвладних тоді польському королю західних українських землях.

Євтух М.Б., к.пед.н., проф., член-кор.УАПН

(Київ, Державний лінгвістичний ун-т)

РІДНІ ВИХОВАНЦІ КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ – БРАТИ ТИМКІВСЬКІ

Більшість вихованців Києво-Могилянської академії через усе своє життя пронесли її дух, принципи. Яскравим прикладом громадського служіння, утвердження ідеалів Академії стала сім'я Тимківських, яка у кінці XVIII - на початку XIX ст. дала цілу плеяду значних державно-освітніх діячів. П'ять братів (Ілля, Василь, Іван, Роман та Єгор) присвятили своє життя державному та культурно-просвітницькому розвитку суспільства.

Василь та Єгор Тимківські займалися переважно державною діяльністю.

Василь Федорович (1781 - 1832 рр.) біля 10 років був губернатором Бессарабії, але ще під час навчання в Київській академії захопився літературою. Тому, хоча державна служба майже повністю поглинула його, він видає власні переклади ("Путешествие Морица по Англии" - Москва, 1804; "Жизнь графа Миниха" - Москва, 1806) та працює над складанням "історії Бессарабії", рукопис якої було втрачено.

Єгор Федорович (1790-1875 рр.) більше сорока років працював у департаменті іноземних справ російського уряду. Його перу належить тритомне друковане видання "Путешествия в Китай через Монголию в 1820 и 1821 гг." (Санкт-Петербург, 1824) - перше найповніше зібрання даних про Китай, що було перевидано англійською та німецькою мовами та довгий час слугувало посібником для всіх, хто вивчав цю країну.

Відомості про Івана Тимківського дуже обмежені. Він був поетом та перекладачем, дуже рано пішов із життя (29 років), але залишив значну кількість друкованих перекладів з німецької й англійської мов та власних творів.

Найбільшу цікавість, з точки зору просвітництва, викликають постаті Романа (1785-1829 рр.) та Іллі (1773-1853 рр.) Тимківських. Обидва були філологами (розвідки Романа Тимківського в галузі слов'янської та давньогрецької мов здобули йому визнання в тогочасному науковому середовищі), професора-

ми Московського університету (Ілля викладав там крім словесності ще право та історію). Проте, якщо перший (Роман) все своє коротке життя присвятив Московському університету, то Ілля Тимківський повернувся на батьківщину, де став видатним освітнім діячем, професором Харківського університету. При його безпосередній участі скрізь в Україні (в Харкові, Чернігові, Катеринославі, Новгороді-Сіверському, Полтаві й Одесі) були відкриті школи, повітові училища, гімназії. Активна освітньо-педагогічна діяльність Іллі Тимківського на ниві народної освіти та шкільної справи в значній мірі сприяла розвитку прогресивної педагогічної думки в Україні першої половини ХІХ ст.

Діяльність братів Тимківських була досить різнобічною, проте значущість їх внеску в культурно-освітнє життя суспільства не викликає сумніву.

О. Сандалюк

(Київ, НаУКМА)

ДО ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКІЙ АКАДЕМІЇ. ФРАНЦУЗЬКА МОВА В КИЇВСЬКІЙ АКАДЕМІЇ

Києво-Могилянська академія як вищий навчальний заклад європейського рівня велику увагу приділяла прогресивним напрямам освіти і виховання, підтримувала наукові та ділові зв'язки з вченими закордонних культурних й освітніх центрів, зокрема Франції. У другій половині ХVІІІ ст. по всій Європі почали поширюватися ідеї французьких філософів-просвітителів Дідро, Русо, Вольтера та ін. Професори Київської академії завжди цікавились новими філософськими течіями. Вони в основному не сприймали їх, але знайомство з цими течіями давало можливість полемізувати й критикувати, стаючи, таким чином, на захист основ віри. Ознайомлення викладачів та студентів Київської академії з творами французьких філософів безумовно вимагало володіння мовою.

Також важливо зазначити, що в той час французька мова набула значного поширення в аристократичних колах, а згодом стала другою державною мовою в Російській імперії. Незнання французької мови ставало ознакою невихованості. В Академії, як у вищому навчальному закладі України, навчались сотні дітей української аристократії і козацької старшини /Кулябки, Дуніни-Борковські, Скоропадські, Мілорадовичі та ін./, які прагнули згодом зайняти провідні посади в державі. Тому перед керівництвом